Националният План за Възстановяване и устойчивост и ЕЕ обновяване на сградния фонд

АКТУАЛНО СЪСТОЯНИЕ НА НПВУ

1. Към момента НПВУ на България не е представен в ЕК.
2. Работи се по допълнения и изменения в третия вариант, който бе предаден в 45 Народно Събрание.
3. Общата оценка е, че Вариант 3 е по-добър от предишните два, но много от предложените от неправителствения сектор промени не са направени.
4. Поради разпускането на 45 НС, служебното правителство се е заело да направи някои корекции и да го внесе в ЕК.
5. Засега никой не се ангажира с конкретни срокове
6. В последните дни започна активно говорене срещу включването на ЕЕ обновяване на сградния фонд с внушението, че това е нова корупционна схема.
7. Създадени са две работни групи, които правят преглед на ПВУ и ще предложат изменения.

Актуално състояние на ПВУ

1. Частта, свързана със сградната ефективност се намира в Стълб 2Б – Зелена България, 2Б1 Нисковъглеродна икономика, Инвестиция 1 – Енергийна ефективност в сградния фонд – стр. 98.

2. Публикуваният за обществено обсъждане НПВУ е твърде общ. Не са публикувани и не са разглеждани конкретните механизми и апликационни форми.

3. В тези от тях, до които намерихме достъп има политики и инструменти, които противоречат на общите декларации в плана.

4. Има място за подобрение в конкретните инструменти (формуляри за кандидатстване), т.е.: по отношение на инвестициите (Приложение № 9) и по отношение на реформите (Фонд за декарбонизация, Едно гише, Енергийна бедност), които не са част от публикуваната ПРР за България.

Актуално състояние

- За обновяване на сградния фонд в ПВУ (като процент от общата сума и в реална парична стойност) са предвидени:
  2195.6 мил. лв. (1,122.6 мил. евро) или около 18% от общата сума - 12200 мил. лв. (6237.8 мил. евро)

Разпределени както следва:

- Компонент 1: Жилищен сграден фонд - 1427 мил. лв. (730 млн. евро)
- Компонент 2: Държавни и общински сгради - 384,4 мил. лв. (196,5 мил. евро)
- Компонент 3: Промишлени и търговски сгради - 282,2 мил. лв. (144,3 мил. евро)
- Компонент 4: Техническа и административна помощ - 102 мил. лв. (52,15 мил. евро)

Актуално състояние

Какво се предлага за сградите?

- Подобрение на енергийната ефективност (по мерки и тип собственост):

Топлоизолация, Смяна на дограма, Хидроизолация, Обновяване на общите части на сградите.

- Мерки за дигитализация, свързани със сгради (вероятно в рамките на минималното изискване от 20% инвестиции с фокус дигитализация)

Проект 35 „Подкрепа за пилотна фаза за въвеждане на BIM на сгради в инвестиционното проектиране и строителство като основа за дигитална реформа в строителния сектор в България“ и проект 36 „Единна информационна система за териториално планиране, инвестиционно проектиране и разрешителни за строеж ”

Актуално състояние

Какво се предлага за сградите?

Свързани със сградата мерки за отопление:

- Слънчеви системи за топла вода и фотоволтаици за домакинства –32 млн. лв. (16,36 млн. евро)

Свързани с градската среда:

- Енергийно ефективни общински системи за улично осветление - 352,3 мил. лв. (182,1 мил. евро)

Разходи за обновяване на конструкция, инсталации и оборудване, както и създаване на подобрена жизнена среда – не са предвидени.

Дълбочина на обновяването

1. Всички проекти се изпълняват върху цялата сграда, въз основа на пълен енергиен одит. Въпреки това, мерки по отоплителните системи няма да бъдат финансирани, с изключение на интеграцията на ВЕИ инсталации.

Обновяването на многофамилни сгради е съсредоточено върху сградната обвивка, но нивото на амбиция не е достатъчно.

Подобряване на енергийните характеристики:

енергиен клас B за жилищни сгради (96-190 kWh/m^2/)

енергиен клас A за публични сгради (70-140 kWh/m^2/a) са декларирани, но са възможни изключения.

Енергийните спестявания от програмите зависят от това в коя зона на съответния клас ще се таргетират проектите.

Би следвало в програмите да се включи и компонент за проследяване на реалното потребление и параметрите на микроклимата в помещенията след изпълнение на проектите.

Изграждане на капацитет и развитие на умения

1. 102 милиона лева, споменати по-горе, но няма конкретно разпределение.

2. Бъдещият Национален фонд за декарбонизация (реформа 1 по 2.Б.1 Нисковъглеродна икономика, стр. 94) също предвижда компонент за техническа помощ

3. Реформа 4 (стр. 103) – Обслужване на едно гише.

Няма конкретни средства за тази реформа. Освен това реформата има за цел да създаде само 28 регионални центъра в цялата страна и просто ще предостави информация. Не се предвиждат други услуги.

Какви са амбициите?

- Национална цел за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия до 2030 г. - 27,09%;
- Дял на електроенергията от възобновяеми енергийни източници в брутното крайно потребление на електроенергия - 30,33%
- Дял на топлинна и охлаждаща енергия от възобновяеми енергийни източници в брутното крайно потребление на топлинна и охлаждаща енергия 42,60%
- Дял на възобновяемата енергия в крайното потребление на енергия в транспортния сектор 14.20%

Енергийна ефективност:

- Намаляване на потреблението на първична енергия в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 27,89%
- Намаляване на крайното потребление на енергия в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31,67%
- Потребление на първична енергия 17 466 ktoe
- Краен разход на енергия 10 318 ktoe

Парникови емисии

- Национална цел за намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. в сравнение с 2005 г. за СТЕ извън ЕС (сграден фонд, селско стопанство, отпадъци и транспорт) съгласно Регламент (ЕС) № 2018/842 относно задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите-членки в периода 2021-2030 - 0%

Цели

- Клас Б за жилищни сгради

- Държавни и общински обществени сгради - клас А / NZEB (декларирани)

- Промишлени и търговски сгради - 30% спестяване на първична енергия за всеки проект, доказано чрез доклад от обследване за енергийната ефективност.

Мониторинг, оценка и изпълнение

Жилищни - минимален клас Б - 100% безвъзмездна помощ;

междинна стойност (2023) - 1 294 750 м^2 (31 декември 2023); крайна стойност - 6 473 750 м^2 (30 юни 2026 г.)

Обществени сгради - минимален клас А или NZEB: от 100% безвъзмездна помощ до 50% безвъзмездна помощ (не е ясно, двусмислено се казва, че „безвъзмездните средства ще бъдат върнати в Националния фонд за декарбонизация въз основа на спестяванията“);

междинна стойност (2023 г.) - 148 052 м^2 / 63 сгради (31 декември 2023 г.); крайна стойност - 1 480 855 м^2 / 639 сгради (30 юни 2026 г.)

Мониторинг, оценка и изпълнение

Промишлени и търговски - не е посочен клас, безвъзмездна помощ - макс. 50%; междинна стойност (2023) - 30 сгради; крайна стойност - 300 сгради (30 юни 2026 г.)

Сроковете на етапите са еднакви за всички видове сгради:

-Публикуване на пакет от документи за кандидатстване Q2 2021

-Подготовка за кандидатстване с проектни предложения Q3-Q4 2021

-Оценка на проектните предложения и договори Q1 2022 - Q4 2023

-Изпълнени договори (междинно отчитане през 2023 г.) - Q2 2022 - Q1 2026

-Доклад за изпълнението на програмата - Q1 - Q2 2026

Съответствие с други дългосрочни планове / стратегии

- Дългосрочна стратегия за обновяване, Национален план в областта на климата и енергията

В ПВУ се споменават другите планове на ниво ЕС, но на практика няма връзка, освен за посочване на целите. Ресурсът, който ще бъде разпределен като 100% безвъзмездна помощ за жилищни сгради, очевидно не би бил достатъчен за постигане на целите на Дългосрочната стратегия за обовяване, а когато има 100% безвъзмездна помощ, други инструменти не са жизнеспособни. По отношение на финансовите механизми, има първоначално голямо несъответствие между Националния план в областта на климата и енергията и Дългосрочната стратегия за обновяване.

- Връзки към други национални програми

България - 2030

- Интелигентни технологии за отопление, интеграция и съхранение на енергия от възобновяеми източници

На някои места се споменава, но няма конкретни мерки със съответното финансиране.

Амбиция по отношение на климата и инвестиционни нужди по отношение на целите 2030/2050

Недостатъчно амбициозни са мерките и целите по отношение на сградния фонд, за да могат държавите членки да постигнат своите климатични цели за 2030/2050 г.

Недостатъчно амбициозно е финансирането по отношение на сградния фонд, за да могат държавите членки да постигнат своите климатични цели за 2030/2050 г.?

Би било амбициозно ако има политики за привличане на частни инвестиции, тъй като съществуващото 100% безвъзмездно финансиране за жилищния сектор трябва постепенно да бъде намалено, както е предвидено и в Дългосрочната стратегия за обновяване.

Финансиране

- Плановете включват ли конкретни възможности за приложение на кредитен ресурс и други финансови инструменти?

- Не, при жилищните сгради
- Да, при обществени, промишлени и търговски сгради

- Как ще се използва грантовото финансиране? (за енергийно бедни, дълбоко обновяване, или по друг начин)

- 100% грант за ЕЕ обновяване на многофамилни жилищни сгради (които вече са одобрени в ББР) и мерки за енергийна ефективност при еднофамилните.
- Няма приоритизация за домакинствата с ниски доходи, дълбоко обновяване или сгради в най-ниските класове на енергопотребление
- Възможно е да се въведат подобни схеми чрез бъдещия Национален фонд за декарбонизация (след 2023 т.е. след договарянето, което е безсмислица)

Финансиране

- Ще бъдат ли грантовете комбинирани с други европейски фондове (напр. в многогодишната финансова рамка на ЕС)?

- Програмата за развитие на регионите подкрепя обновяването на многофамилни сгради, различни видове обществени сгради и програми за подобряване на качеството на въздуха. Проектите са разграничени, което означава, че няма припокриване на допустими проекти

- Очаква ли се публичните средства да привлекат частни инвестиции?

- Възможно е, но не за ЕЕ обновяване на жилищния сграден фонд, поради предвидената 100% БФП

- Не се предвижда използване на заемен ресурс от други финансови институции

Благодаря за вниманието!